

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝBOR

467. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ, KTERÉ SE KONALO VE DNECH 8. A 9. PROSINCE 2010

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Energetická strategie na období 2011–2020

(průzkumné stanovisko)

(2011/C 54/01)

Zpravodaj: pan HERNÁNDEZ BATALLER

Dne 12. května 2010 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Energetická strategie na období 2011–2020

(průzkumné stanovisko).

Specializovaná sekce Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 16. listopadu 2010.

Na 467. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 8. a 9. prosince 2010 (jednání dne 9. prosince 2010), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 138 hlasy pro, 40 hlasů bylo proti a 21 členů se zdrželo hlasování.

1. Úvod a shrnutí

1.1 Evropská komise hodlá přijmout energetickou strategii na období 2011–2020 a plán zavedení nízkouhlíkového energetického systému do roku 2050. Požádala Výbor, aby k její činnosti přispěl přípravou průzkumných stanovisek k těmto dvěma tématům.

1.2 Výbor těší, že uvedená dvě témata jsou rozvíjena současně. Investice do energetiky mají dlouhý životní cyklus a je velmi důležité, aby strategie na následujících deset let spěla k plnění dlouhodobých cílů do roku 2050.

1.3 Jako základní materiál ke konzultaci Komise zveřejnila souhrnný dokument „Směrem k nové energetické strategii pro Evropu 2011–2020“. V části 1 tohoto stanoviska shrnujeme naše postoje a doporučení. Část 2 nastiňuje některá obecná témata, jimiž by se strategie měla zabývat. V části 3 lze nalézt komentář k jednotlivým otázkám k diskusi tak, jak jsou vyznačeny v souhrnném dokumentu Komise.

1.4 Za posledních 200 let se světová energetika a doprava opírá především o fosilní paliva. Během tohoto období byly k těžbě dostupné hojné zdroje fosilních paliv za relativně nízké ceny a umožnily rozvinutému světu dosáhnout nesmírného zvýšení produktivity a životní úrovně.

1.5 V posledních 40 letech se však většina odborníků shoduje na tom, že zásoby ropy a zemního plynu se ztenčí a nastane tvrdý boj o zbývající zdroje a dojde ke zvýšení jejich cen. Zásoby uhlí zůstanou pravděpodobně stále relativně velké a během příštího století nedojde patrně k takovému riziku vážných omezení dodávek. Svět však také naléhavě musí snížit množství emisí CO₂ ze spalování fosilních paliv, a zabránit tak katastrofické změně klimatu; a to se týká rovnou měrou jak uhlí, tak ropy a zemního plynu.

1.6 Svět proto musí do roku 2050 transformovat svoji energetickou základnu a využití energie. Je nutné co nejrychleji prosazovat všechny možné alternativní zdroje energie. Tam, kde budou nadále využívána fosilní paliva, bude nutné zachytit většinu jejich uhlíkových emisí přímo u zdroje a skladovat je nebo je opět využít, aby nedošlo k jejich uvolnění do atmosféry. V každém odvětví je pak zapotřebí využívat energii mnohem efektivněji, než je tomu dnes.

1.7 Efektivní zvládnutí této transformace je jedním z největších úkolů, které stojí před společností a vládami ve 21. století. Bude nutné zaujmout nový přístup k cenové politice v oblasti energie a energetických služeb, zejména proto, aby využívání fosilních paliv neslo veškeré náklady na CO₂, jímž zatěžuje svět, budou zapotřebí rozsáhlé investice do nových technologií, silná nová partnerství mezi průmyslem a státy při budování nutné infrastruktury a změna postojů veřejnosti k využívání energie a souvisejícím nákladům.

1.8 Státy budou muset úzce spolupracovat na realizaci požadovaných změn. Zároveň bude uvedený transformační proces sám silně konkurenční. Nastane intenzivní soupeření o přístup ke zbývajícím zdrojům ropy a zemního plynu a současně vzniknou nová kolbiště s rozvojem alternativních zdrojů energie a energeticky účinných výrobků a služeb. Země a regiony, které včas nastoupí cestu k vyšší energetické účinnosti a efektivnímu zavádění alternativních zdrojů energie, posílí svoji konkurenční pozici. Ti, kteří budou s transformací otálet a váhat, své konkurenční postavení oslabí.

1.9 Evropa a Evropská unie nyní stojí na významné křižovatce tohoto vývoje. Má pádné důvody prosazovat transformaci, neboť je silně závislá na zahraničních dodávkách ropy a zemního plynu a jakákoli omezení těchto dodávek, k nimž by mohlo dojít, jsou pro ni ohrožením. EU také stojí v čele rostoucí informovanosti veřejnosti i politických činitelů o hrozbě změny klimatu a stala se průkopníkem vývoje některých alternativních zdrojů energie, které budou potřebné, stejně jako opatření zaměřených na zvýšení energetické účinnosti v několika klíčových odvětvích.

1.10 Evropa si však nemůže dovolit samolibé uspokojení. Proces transformace dosud nezískal dostatečnou dynamiku nutnou k pokračování vlastními silami a mohl by utřít těžkou ránu vlivem současných ekonomických obtíží a krátkodobých řešení,

kteřá z nich vyvstávají. Mezitím se jiné země a regiony, jako jsou Čína a USA, připravují k rychlé akci. Zvláště Čína se patrně stane velmi průbojným konkurentem ve vývoji alternativních zdrojů energie.

1.11 Pro Evropu je životně důležitým úkolem udělit transformaci energetiky novou dynamiku. Jako rámec ke splnění tohoto úkolu by mohla a měla sloužit nová energetická strategie EU. Měla by zmapovat cíle a záměry a nastínit opatření a struktury, jež budou potřebné k jejich realizaci. Přijetí strategie v Radě a institucích musí být příležitostí k aktivaci jednotné politické, podnikatelské a společenské vůle provést potřebné změny. Jedná se o příležitost, která nesmí být promarněna ani promrhána.

2. Klíčové prvky strategie

2.1 Nová energetická strategie pro Evropu na období 2011–2020 musí být založena přinejmenším na třech základních kamenech: bezpečných dodávkách, nízkouhlíkovém hospodářství a energetické konkurenceschopnosti. Výbor podporuje úsilí vyvinuté k zahájení přechodu na nízkouhlíkové hospodářství a k lepšímu zabezpečení dodávek energie, avšak lituje, že otázce energetické konkurenceschopnosti bylo v souhrnném dokumentu Komise z května 2010 „Směrem k nové energetické strategii pro Evropu 2011–2020“ věnováno příliš málo pozornosti. Ve střednědobém měřítku by dosažení nízkouhlíkového hospodářství mělo samo o sobě zvýšit konkurenceschopnost Evropy ve světě. V krátkodobém horizontu však existuje reálné nebezpečí úniku uhlíku a úbytku pracovních míst zapříčiněné souhrnnými náklady na všechny energetické politiky, pokud nebudou bezodkladně přijata odpovídající opatření.

2.2 Podle mínění EHSV lze shrnout klíčové prvky strategie do následujících kategorií:

- správné nastavení ekonomických signálů;
- zajištění správných technologií;
- zajištění financí;
- zajištění správných institucí a struktur (veřejných a soukromých);
- zajištění angažovanosti spotřebitelů a veřejnosti;
- vybudování evropské aliance a partnerství pro transformaci a nastolení obecné dohody o cílech, tempu pokroku a specifických úkolech spolu s termíny jejich realizace.

2.3 **Ekonomické signály.** Z ekonomického hlediska je tím nejvýznamnějším prostředkem zajištění nutné transformace energetického sektoru řádná cenová politika, která do ceny energie zahrne také veškeré externality její výroby a využití. Zejména výroba a využití energie by měly nést plné náklady globálních nevýhod, jež způsobuje produkce CO₂.

2.4 V současné době tomu tak nikde na světě není ani zdaleka. Výroba energie a její využití vůbec nenese plné náklady spojené s emisemi uhlíku a na řadě míst stále dokonce získává kontraproduktivní dotace ke snížení nákladů a povzbuzení poptávky a s ní spojené produkce emisí uhlíku. V budoucnu by mělo být cílem politiky zajistit plné cenové zohlednění nákladů spojených s emisemi CO₂ ze spalování fosilních paliv. Veškeré zbývající dotace by měly být promyšleněji zaměřeny na:

- podporu výzkumu a vývoje nových technologií;
- podporu rozvoje objevujících se nových nízkouhlíkových technologií po omezenou dobu, dokud se na trhu nepostaví na vlastní nohy;
- podporu rozvoje opatření a postupů v oblasti energetické účinnosti;
- pomoc chudším či ohroženým domácnostem se zajištěním potřebných energetických služeb.

2.5 Evropa učinila jistý pokrok směrem k lepší strukturalizaci cen. Její stávající skladba řady různých zdanění paliv v různých zemích, občasné přetrvávající výrobní dotace a nedokonalý a kolísavý systém obchodování s povolenkami na emise atd. zdaleka ještě neposkytuje stabilní a konsistentní cenové signály, jež jsou zapotřebí k tomu, aby poskytovatelé energií a spotřebitelé mohli s důvěrou plánovat potřebné rozsáhlé i menší investice. Nová energetická strategie by měla vytyčit následující jasné cíle a úkoly:

- zrušení kontraproduktivních dotací v energetice a příbuzných odvětvích, a to jak na straně výroby, tak spotřeby;
- větší harmonizace zdanění všech paliv, procesů a výrobků produkcí skleníkové plyny;
- stanovení patřičných cen uhlíku ve všech odvětvích, ať již formou rozšíření systému obchodování s povolenkami na emise a vyřešení jeho nedostatků, nebo jinými daňovými prostředky;
- zaměření veškerých zbývajících dotací na výše uvedené specifické cíle.

2.6 Ceny energií pravděpodobně setrvávají výše než v minulosti (a může docházet k občasnému omezení dodávek z některých zdrojů energie pro Evropu). Je třeba využívat energie co nejúčinněji, aby celková spotřeba energie a míra nutných dalších investic zůstaly na zvládnutelné úrovni. Je nutné věnovat maximální úsilí propagaci energetické účinnosti ve všech odvětvích.

2.7 Správně nastavené ceny jsou důležité, avšak podle názoru Výboru to v žádném případě nepostačuje k zajištění nezvratného vývoje směrem k nízkouhlíkové ekonomice. Bude nutná celá řada

dalších opatření a iniciativ, zejména v počátečních fázích před tím, než se hlavní hybnou silou bude moci stát sám trh.

2.8 **Správné technologie.** Je nadále zapotřebí učinit mnohé na podporu rozvoje a instalace alternativních zdrojů energie včetně celé řady zdrojů obnovitelných. Jakmile budou tyto alternativy plně rozvinuty, měly by získat plně konkurenceschopnou pozici na trhu a nebudou již dále potřebovat zvláštní podporu mimo rozdíl v jejich prospěch vyplývající z řádné ceny uhlíku. Až do roku 2020 však mnohé z těchto technologií budou stále ve fázi vývoje a budou patrně potřebovat finanční povzbuzení formou programů na podporu výzkumu a vývoje, výkupních cen či jiných investičních pobídek a podpory rozvoje příslušné infrastruktury.

2.9 Mnohé z alternativních zdrojů energie budou patrně nejúčinněji využívány jako vstupy pro výrobu elektrické energie. K optimalizaci jejich podílu a nejlepšímu využití stávající kapacity výroby elektrické energie bude muset být výrazně posílena a rozšířena elektroenergetická síť na místní, národní i evropské úrovni, a musí být také inovována na „inteligentní“ typ, jenž dokáže zpracovat různorodé vstupy z řady různých zdrojů v různém poměru a poradí si s různorodými modely poptávky.

2.10 Ještě důležitější než v současnosti budou do budoucna pohotovostní a úložné kapacity (spolu s integrovanou rozvodnou sítí), neboť se budou muset vypořádat s proměnlivými vzorci dodávek z obnovitelných zdrojů, jako jsou větrná a sluneční energie, stejně jako s proměnlivými modely poptávky. Vedle zbývajících tepelných elektráren na fosilní paliva (zejména zemní plyn) vybavených systémy pro zachycování uhlíku by rostoucí význam pro tyto účely mohly mít hydroelektrárny, zařízení na spalování biomasy, zařízení pro skladování zemního plynu a teoreticky i vysokokapacitní akumulátory.

2.11 Někteří komentátoři se domnívají, že v nové nízkouhlíkové ekonomice bude mít značný význam nová generace jaderných elektráren, a několik zemí v Evropě i mimo ni činí kroky k prodloužení životnosti stávajících elektráren či plánují vznik nových. Většina členů Výboru sdílí názor, že jaderná energie bude muset sehrát určitou roli v přechodu Evropy k nízkouhlíkové energii. Technologie konvenční výroby jaderné energie je nyní uspokojujivě rozvinutá a podle názoru Výboru by nyní každý vývoj nové jaderné elektrárny měl splňovat požadavek na pokrytí veškerých ekonomických nákladů provozu, pojištění, případného vyřazení z provozu a uložení a likvidace odpadu bez jakýchkoli explicitních či skrytých dotací.

2.12 Uhlí dozajista zůstane po několik nadcházejících desetiletí významným zdrojem energie, zejména ve výrobě elektřiny. Je třeba důrazně usilovat o rozvoj a instalaci zařízení k zachycování a uložení uhlíku s cílem minimalizovat dopady těchto elektráren v podobě emisí CO₂ a stanovit lhůty pro jejich instalaci ve všech tepelných elektrárnách spalujících uhlí.

2.13 Je třeba důrazněji propagovat energetickou účinnost a dekarbonizaci ve všech odvětvích včetně zejména dopravy, bydlení a stavebnictví, elektrické energie a energeticky náročného průmyslu.

2.14 Zajištění financí. Realizace této transformace energetiky bude vyžadovat významné investice v průběhu následujících 20 let (pravděpodobně třikrát až čtyřikrát vyšší ve srovnání se současnou mírou investic). Má-li být dosaženo této expanze, bude nutné realizovat ambiciózní evropskou strategii, která stanoví jasné cíle a vytvoří náležitý spolehlivý a konsistentní rámec pro regulaci, pobídky a další podporu pro dotčená odvětví tak, aby mohla postupně mířit ke splnění těchto cílů.

2.15 Správné struktury a instituce. Transformace bude také vyžadovat zásadní posílení institucionálních dohod, aby bylo možné plánovat a řídit jednotlivé fáze vývoje a zároveň pokračovat v podpoře dynamického a konkurenčního trhu k realizaci nutných investic. Plánování dodávek energie, řízení rozvodné sítě a regulace energetického trhu a jeho tarifní struktury budou muset být přezkoumány a integrovány nebo koordinovány na evropské úrovni, aby se zajistil jejich soulad s cíli energetické strategie na období 2011–2020.

2.16 Potřebné změny si vynutí rychlé a zásadní změny výrobních a spotřebních vzorců v rámci evropské ekonomiky. Na straně výroby by se v energetice měla objevit řada nových podniků a pracovních míst, jak se budou postupně rozvíjet produkty a služby využívající obnovitelné zdroje energie a splňující nároky na energetickou účinnost; jiné ovšem zmizí ve starších oblastech sektoru energetiky. Ke hladkému průběhu tohoto přechodu bude zapotřebí rozsáhlý informační, školicí a přeskolovací program.

2.17 Na mezinárodním poli probíhá rychlý rozvoj trhu s novými technologiemi a řešeními potřebnými k transformaci energetického sektoru. Evropa musí rozšířit vlastní výzkum a vývoj a podporu vlastního průmyslu a vlastních podniků, aby si zajistila vedoucí postavení na tomto dynamickém a konkurenčním trhu.

2.18 Zapojení spotřebitelů, MSP a široké veřejnosti. Na straně poptávky je nutno zaměřit velké úsilí na vzdělávání a pobídky pro spotřebitele mezi domácnostmi a podniky tak, aby přispěli svým dílem k inteligentní spotřebě, která bude v budoucnu zapotřebí. Spotřebitelé všeho druhu (podniky i domácnosti) budou potřebovat příslušné informace o dostupných příležitostech k účinnějšímu využívání energie a spoluúčasti na přechodu k obnovitelným zdrojům dodávek. V řadě případů budou také potřebovat pobídky k přijetí vlastních opatření na podporu energetické účinnosti či k instalaci obnovitelných zdrojů energie.

2.19 Ceny energií pravděpodobně setrvají výše než v minulosti, a proto je nutné pečlivě posoudit dopady na chudší domácnosti a ohrožené osoby s tím, že příslušné politiky budou náležitě upraveny. Takové domácnosti by měly být přednostními kandidáty na pomoc při realizaci opatření na podporu energetické účinnosti, neboť mohou jednak trpět nedostatkem prostředků k provedení těchto opatření vlastními silami, a za druhé vyšší ceny energií je zatíží více než osoby lépe situované.

2.20 Evropská aliance pro změnu. Má-li být realizována tato potřebná rozsáhlá a rychlá transformace, musejí EU a její členské státy sdílet kompetence a úzce spolupracovat na dosažení nutné technické a hospodářské integrace jednotného energetického trhu

a zapojit příslušná průmyslová odvětví do úsilí o postup k tomuto cíli. Strategie EU musí být společně přijata a společně realizována.

2.21 Cíle. K udržení tempa změn by podle mínění Výboru bylo užitečné, aby strategie EU stanovila sadu provázaných a konsistentních lhůt pro dokončení jednotlivých fází přechodu. Každý cíl by pak vyžadoval vlastní sadu prováděcích opatření a investičních plánů vypracovaných ve spolupráci s průmyslem a dalšími zainteresovanými stranami. Příkladem by mohly být:

- cíle již stanovené v oblasti obnovitelných zdrojů do roku 2020 a další cíle pro roky 2030, 2040 a 2050;
- jakmile budou potvrzeny techniky či technologie zachycování či odstraňování uhlíku z tepelných elektráren na fosilní paliva, stanovit požadavek jejich zařazení do všech nových tepelných elektráren tohoto typu od počátku a určit lhůtu pro dovybavení všech stávajících elektráren;
- cílové lhůty pro požadavek nulové uhlíkové stopy u všech nových obytných a jiných budov a postupné dovybavení stávajících budov;
- cílové lhůty pro postupné zvýšení elektrifikace vozového parku;
- orientační cíle pro odstranění veškeré spotřeby fosilních paliv v domácnostech pro účely vytápění a vaření.

2.22 Všechny tyto oddělené cíle a opatření musejí být integrovány do komplexní strategie omezení skleníkových plynů a sladěny s cílem 20 % (nebo 30 %) omezení skleníkových plynů do roku 2020.

3. Prioritní oblasti nové energetické strategie v konzultačním dokumentu Komise

3.1 Moderní integrované rozvodné sítě. Výbor souhlasí s Komisí, že rozvoj robustnější, odolnější, inteligentnější a integrovanější rozvodné infrastruktury pro Evropu je cílem nejvyššího významu. Má-li být dosaženo co nejefektivnějších výsledků z obnovitelných zdrojů, měla by být dána přednost instalaci různých typů obnovitelné energie v lokalitách, jež jsou optimální pro každý z nich (větrná energie tam, kde je nejvíce větrno, solární energie tam, kde je nejvíce slunečno atd.), a poté zajistit účinnou rozvodnou síť k přenosu energie do místa určení. Realizovat tuto optimalizaci na evropské úrovni bude v konečném důsledku znamenat to, že se bude pohlížet na evropskou výrobu elektrické energie jako na jednotný integrovaný systém. Je třeba vybudovat „jednotnou evropskou rozvodnou síť“ a společné projekty a struktury nutné k jejímu plánování a řízení. Síť bude muset být schopna inteligentního řízení a provozu na všech úrovních tak, aby mohl být optimalizován vztah mezi nabídkou a poptávkou. Mezi dalšími cíli bude integrovaná síť muset zvládat energetické vstupy ze vzdálených zdrojů (např. větrná energie na moři nebo pouštní solární zařízení); bude nutné optimalizovat využití střídavého a stejnosměrného proudu v různých částech sítě tak, aby byly minimalizovány energetické ztráty v celé síti.

3.2 Komise a členské státy musejí těsněji spolupracovat mezi sebou a se všemi členy Evropské sítě provozovatelů přenosových soustav na vybudování koordinované struktury pro plánování rozvoje a řízení integrované sítě včetně technických i finančních parametrů jejího vybudování a provozu.

3.3 Výbor souhlasí s Komisí, že bude důležité zavést inteligentní měření na všech úrovních spotřeby včetně jednotlivých domácností. Spotřebitelé budou potřebovat značnou pomoc od dodavatelů paliv a veřejných orgánů, aby porozuměli informacím získaným z inteligentních měřičů a získali skutečnou možnost volby, jak tyto informace využít k optimalizaci vlastních vzorců spotřeby energie.

3.4 **Pokrok směrem k nízkouhlíkovému energetickému systému.** EU se již zavázala ke snížení emisí uhlíku o 20 % do roku 2020 a o 30 %, pokud další země přijmou srovnatelné závazky. Tyto nové cíle jsou důležitou hnací silou pro řadu dalších politik a pro investice do nových energetických systémů, které z nich vyplynou. Podle názoru Výboru by bylo žádoucí, aby se EU v souladu s návrhem ministrů životního prostředí Německa, Francie a Spojeného království zavázala k tomu, že v rané fázi posílí cíl snížení emisí CO₂ plánovaný do roku 2020 na 30 % místo současně stanovených 20 %, pokud to hospodářské a sociální podmínky umožní bez ztráty konkurenceschopnosti a pokud jej budou skutečně doprovázet nezbytná opatření a investice k jeho dokončení.

3.4.1 Evropská unie je na nejlepší cestě k dosažení 20 % snížení do roku 2020 (do roku 2009 bylo již dosaženo 17 % snížení) a přísnější cíl snížení emisí by pro ni mohl být silnějším impulsem k rychlejší transformaci energetiky, účinnějšímu fungování trhu s emisními povolenkami a zlepšení dlouhodobého konkurenčního postavení Evropy. Z politického hlediska a z hlediska ochrany krátkodobé konkurenceschopnosti evropského průmyslu (zejména energeticky náročných odvětví) by samozřejmě bylo mnohem jednodušší dosáhnout 30 % cíle dříve, pokud se další industrializované země zaváží ke srovnatelným snížením a pokud vyspělejší rozvojové země přistoupí na to, že odpovídajícím dílem přispějí ke globálnímu úsilí. To by znamenalo, že všechny významné země by se na investičních nákladech a zatížení představených cenami energie, které jsou spojeny s řízením transformace energetiky, podílely rovnoměrnějším dílem a že „únik uhlíku“ by byl minimalizován.

3.4.2 EU se dosud při jednáních snažila využít možnosti přejít na 30 % cíl pro rok 2020 jako trumfu, aby přiměla další země k přijetí srovnatelných závazků. To se však ani v Kodani, ani později neukázalo jako účinná taktika. Příležitost využít přísnějšího cíle pro rok 2020 jako způsobu urychlení transformace energetiky v Evropě samotné se mezitím s postupem času neustále ztrácí.

3.4.3 Jelikož stále neexistuje komplexní globální dohoda týkající se změny klimatu, měla by EU zvážit včasný přechod k dosažení 25 % snížení do roku 2020, a mířit tak k dolní hranici

rozmezí, jež pro snížení emisí do tohoto roku rozvinutým zemím doporučil IPCC. Tím by byl rovněž zajištěn přínos, který má pro transformaci co nejvčasnější přijetí přísnějšího cíle, a zároveň by se zachovaly výhody, které pro vyjednávání spočívají v tom, že EU bude moci nabídnout dalších 5 %, aby přiměla další země k vyšším závazkům v nadcházejících dvou letech.

3.5 Včasný krok tímto směrem by přinesl těsnější omezení v systému obchodování s emisemi, a tudíž i vyšší a efektivnější ceny emisí uhlíku. Výbor se domnívá, že pokud má systém obchodování přinést opravdové výsledky, je nutné stanovit minimální cenu ve výši alespoň 30 EUR a zajistit, aby vyšší podíl snížení emisí uhlíku byl dosažen v EU samé příslušnými investicemi spíše než exportem do jiných částí světa prostřednictvím mechanismu čistého rozvoje (Clean Development Mechanism, CDM). I s těmito zlepšeními se Výbor domnívá, že je důležité nezveličovat výsledky, jichž lze dosáhnout pouze pomocí systému obchodování. Výrazné posílení tohoto systému se navíc může ukázat jako politicky a konkurenčně nepřijatelné v EU, jestliže ostatní části světa budou nadále otálet s přijetím srovnatelných opatření. Má-li transformace běžet potřebným tempem, bude nutné v rámci souhrnné strategie zavést řadu dalších politik v návaznosti na hlavní body tohoto stanoviska, a bude-li systém obchodování v praxi vykazovat nedostatky, může dojít na nutnost zvýšit v budoucí strategii důraz na tyto politiky.

3.6 EU již dosáhla značného pokroku v otázce stanovení minimálních požadavků na energetickou účinnost budov, vozidel a dalších různých druhů zboží a služeb. Je však třeba pokračovat v rozšiřování těchto omezení na další oblasti a jejich zpřísnování. Ještě dále před námi stojí úkol provedení všech zmíněných norem do předpisů a do praxe. Komise bude muset vyvinout větší tlak na členské státy, aby vypracovaly odpovídající akční plány a politiky v oblasti energetické účinnosti.

3.7 **Vedoucí postavení v oblasti technologických inovací.** Technologické inovace budou v energetice klíčové při vývoji nových produktů a služeb, stejně jako budou faktorem snížení cen na přijatelnější úroveň. Evropě hrozí, že zaostane za hlavními světovými konkurenty v tomto odvětví, a musí proto posílit úroveň výzkumu a vývoje (veřejného i soukromého) klíčových nových technologií. Co nejdříve by měl být na evropské úrovni realizován strategický plán pro energetické technologie (plán SET).

3.8 Energetika by měla mít vyšší prioritu ve všech relevantních programech EU, včetně, a to především, strukturálních fondů. Také členské státy musejí udělit energetice vyšší prioritu ve svých plánech investic, zvláště pokud jde o energetickou účinnost a rozvoj obnovitelných zdrojů. EU a členské státy rovněž musejí zajistit, aby soukromé firmy působící v oblasti dodávky a distribuce energie a energeticky účinných produktů a služeb mohly využívat vhodný a stabilní regulační rámec a pobídky, jež jim umožní zapojit se do rostoucího úsilí.

3.9 Výbor souhlasí s tím, že zvláště významnou úlohu mají místní a regionální orgány při podpoře energetické účinnosti v místním měřítku a při koordinaci plánů rozvoje obnovitelných zdrojů. Doporučuje poskytovat evropskou podporu vynikajícím iniciativám, s nimiž v energetické oblasti přichází Pak starostů a primátorů, a dále se zasazuje o hledání prostředků k posílení a rozšíření této iniciativy.

3.10 **Silná a koordinovaná vnější energetická politika.** Výbor souhlasí s tím, že pro EU by byla přínosem koordinovanější energetická politika ve vztahu k třetím zemím. Bez ohledu na míru koordinace své politiky však Evropa zůstane mezinárodně zranitelná, bude-li i nadále silně závislá na dovozu fosilních paliv z jiných částí světa, zvláště pak pokud tyto dovozy budou pocházet z několika málo klíčových zemí. Čím rychleji se EU dokáže orientovat na vyšší účinnost, nižší míru celkové spotřeby a nižší míru závislosti na zahraničních dovozech fosilních paliv, tím bezpečnější postavení si zajistí.

3.11 **Ochrana občanů EU.** Výbor souhlasí s Komisí, že vyšší prioritu by měla získat opatření zaměřená na vytvoření rovných podmínek pro energetické subjekty v celé Evropě a na podporu transparentnosti pro spotřebitele, pokud jde o všechny aspekty energetických služeb, které odebírají. Spotřebitelé všeho druhu (podniky i domácnosti) budou muset věnovat mnohem větší pozornost spotřebě energie a příležitostem k účinnějšímu využívání energie.

3.12 Energetické produkty a služby bude pravděpodobně relativně dražší, což bude znamenat ekonomickou pobídku tímto směrem. Spotřebitelé všech kategorií však právem očekávají více než nárůst ceny jako důvod pro změnu kýženým směrem. Bude nutné zajistit mnohem širší dostupnost informací o energetické charakteristice zboží a služeb i specifických informací o možnostech, které se budou nabízet, a pomoc s provedením změny (např. možnosti zvýšení energetické účinnosti obytných domů a dalších budov, ekologičtější možnosti dopravy, ekologičtější nakupování a dovolené aj.).

V Bruselu dne 9. prosince 2010

Předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON

PŘÍLOHA

Tento text stanoviska sekce byl upraven v souladu s pozměňovacím návrhem přijatým shromážděním, avšak získal podporu alespoň čtvrtiny hlasů:

Odstavec 3.4

„Pokrok směrem k nízkouhlíkovému energetickému systému. EU se již zavázala ke snížení emisí uhlíku o 20 % do roku 2020 a o 30 %, pokud další země přijmou srovnatelné závazky. Tyto nové cíle jsou důležitou hnací silou pro řadu dalších politik a pro investice do nových energetických systémů, které z nich vyplynou. Podle názoru Výboru by bylo žádoucí, aby se EU v souladu s návrhem ministrů životního prostředí Německa, Francie a Spojeného království zavázala k tomu, že v rané fázi posílí cíl snížení emisí CO₂ plánovaný do roku 2020 na 30 % místo současně stanovených 20 %, pokud to hospodářské a sociální podmínky umožní bez ztráty konkurenceschopnosti a pokud jej budou skutečně doprovázet nezbytná opatření a investice k jeho dokončení. Toho lze těžko dosáhnout, aniž se další industrializované národy zavážou ke srovnatelným snížením a aniž vyspělejší rozvojové země přistoupí na to, že odpovídajícím dílem přispějí ke globálnímu úsilí.“

Výsledek hlasování o pozměňovacím návrhu: 88 hlasů pro, 82 hlasů proti a 26 členů se zdrželo hlasování.
